

(Κατὰ τὴν μόνην ὑπολειφθεῖσαν παλαιὰν φωτογραφίαν)

MARIANNA ΓΡ. ΚΑΜΠΟΥΡΟΓΛΟΥ

(Ἐγεννήθη τῆ 12 Αὐγούστου 1819 — Ἀπέθανε τὴν 21 Φεβρουαρίου 1890)

ΜΟΝΗ ἢ « Ποικίλη Στοά » ἐκ τῶν Ἑλληνικῶν Ἔργων, ἀποδί-
δουσα ὀφειλομένην τιμὴν εἰς τ' ὄνομα τῆς Ἀθηναίας ἀρχοντο-
πούλας, σεβαστῆς δεσποίνης, χρησιμωτάτης λογίας, κοσμεῖ τὰς
σελίδας τῆς διὰ τῆς προσωπογραφίας τῆς. Ἡ Μ. Γ. Καμπού-
ρογλου, ἐκ παλαιῶν ἡμερῶν περισώσασα ἱστορίαν ὅλην ἐν τῷ
νῶ αὐτῆς, καὶ διαφυλάξασα παραδόσεις, αἵτινες ἄνευ αὐτῆς θὰ
ἐσθένουντο μὲ τὴν τελευταίαν πνοὴν τῶν θνησκόντων πατέρων
τῆς, ὑπῆρξε μία τῶν ζωηροτέρων ἀντιπροσώπων τῆς παλαιᾶς ἀθη-
ναϊκῆς εὐκλείας, τῶν παλαιῶν χρυσῶν καιρῶν, τῆς ἀφελείας τῶν
ἡθῶν, τῶν πατριαρχικῶν ἀναμνήσεων, τῶν οἰκογενειακῶν λάμπσεων,
τῆς ῥομαντικῆς τῆς πόλεως μας ἐποχῆς.
Ἄκριδῶς ἐπὶ τῷ θανάτῳ τῆς ὁ κόσμος τῶν γραμμάτων ἐθρήνησε

τὴν ἀπώλειαν ἀληθοῦς θησαυροφύλακος, προθύμου πάντοτε νὰ δωρῇ Εἰκόνας ὡραίας τῶν Ἀθηνῶν, παριστώσας χαριτόβρυτα ἐκλείψαντα ἔθιμα, σκηνὰς παρελθούσας, γλῶσσαν λησιμονηθεῖσαν, ζῶν καὶ ποίησιν ἐξαφανισθέντα. Φέρουσα ἐν ἑαυτῇ πλήρες τὸ τάλαντον τῆς φιλοπατρίας τοῦ ἀειμνήστου πατρός της, καὶ τυχοῦσα πνευματικῆς μορφώσεως, ἐγένετο ἀκούραστος συνεργάτις τοῦ συζύγου αὐτῆς, καὶ ἡ ἀρωγὸς τοῦ πεφιλημένου υἱοῦ της, ἐν ταῖς περὶ τῶν Ἀθηνῶν τῆς παρελθούσης ἐποχῆς, καὶ μάλιστα ἐπὶ Τουρκοκρατίας, ἐρεῦναις. Ἀποθησαύρισασα ἐκ τῶν παραδόσεων τοῦ πατρικοῦ οἴκου της καὶ διὰ τοῦ ἐρευνητικοῦ πνεύματός της πολῦτιμον παρακαταθήκην ἱστορικῶν γνώσεων, ἐγίνωσκε τὰς Ἀθήνας, ὡς οὐδεὶς ἄλλος τῶν συγχρόνων της, πολλάκις δ' ἔγραψε μονογραφίας ἀξιόσημειώτους, διαλευκάνασα ἱστορικὰ καὶ τοπογραφικὰ ζητήματα τῆς πρωτεύουσας πόλεως δυσεπίλυτα, διὰ περιγραφικῆς σπανίας χάριτος ἀφηγουμένη πλεῖστα ἱστορικὰ ἀνέκδοτα καὶ οἰονεὶ ἀναπαριστώσα ζῶσαν τὴν παλαιὰν φυσιογνωμίαν τῶν ἐν Ἀθήναις, τέρπουσα διὰ τῶν ἐμφαντικῶν εἰκόνων τοῦ λόγου, διδάσκουσα διὰ τῶν ἀπίρων λεπτομερειῶν τῆς ἀλανθάστου ἱστοριομαθείας της.

Μέχρι τελευταίας πνοῆς ἦτον ἡ ἱστορία τῶν κοινωνικῶν Ἀθηνῶν, ζῶν Λεξικὸν τῶν Ἀθηναϊκῶν παραμυθίων καὶ παροιμιῶν, εὐσυνείδητος λάτρις πάσης τῆς δημῶδους φιλοσοφίας τοῦ ἔθνικοῦ ἡμῶν ἰδιωτικοῦ βίου, ταμεῖον παντοίας καὶ περισσοῆς λαογραφικῆς ὕλης, ζωντανός τις κρῖκος μεταξὺ παρελθόντος καὶ παρόντος.

* *

Ἀπὸ ἐτῶν ἡ Μ. Γ. Καμπούρογλου ἐδημοσίευσε σπουδαῖοτατα ἐθνογραφικῆς ὕλης τεμάχια ἐν τῷ περιοδικῷ τοῦ «Βύρωνος», ἐν τῷ «Δελτίῳ τῆς Ἐθνολογικῆς καὶ Ἱστορικῆς Ἑταιρίας τῆς Ἑλλάδος», ἐν τῇ «Ἑβδομάδι.» Οἱ περὶ τὰ τοιαῦτα ἀσχολούμενοι πολλάκις ἐν σεβασμῷ παρέθηκαν τὴν γνώμην αὐτῆς. Εἰς ἐκ τῶν παρ' αὐτῆς δημοσιευθέντων μύθων, ὁ «Πολυφημισμένος Δράκος», ἔχρησίμεισε τὰ μάλα εἰς τὴν περὶ «Κυκλώπων» ἐξάιρετον διατριβὴν τοῦ Γερμανοῦ Boltz, ὅστις καὶ γερμανιστὶ μετέφρασε καὶ τὸν μῦθον αὐτῆς τῆς «Βασιλίσης τῶν Γοργόνων». Φιλόμουςος εἰς ἄκρον ἡ ἔγκριτος Ἀθηναία λογία περιέσωσε καὶ ἐξέδωκε πλεῖστα δημοτικὰ ἄσματα καὶ ἄλλα τῆς παρωχημένης ἐποχῆς δημῶδη ῥήματα, ἐν οἷς συνήθως ἀποτυποῦται τὸ πνεῦμα καὶ εἰκονίζεται ὁ χαρακτήρ τοῦ Ἀθηναϊκοῦ Λαοῦ, θεῖσα οὕτω τὰς πρώτας βάσεις εἰς μελέτην τῆς Ἱστορίας τῶν Ἀθηνῶν ἐν τῇ ἐποχῇ ἐκείνῃ, εἰς ταύτας δὲ κυρίως ὀφείλομεν τὸ ἤδη μετὰ πολλῆς προσοχῆς ἐκδιδόμενον περισπούδαστον Ἔργον τοῦ υἱοῦ αὐτῆς καὶ προσφιλοῦς συνεργάτου τῆς «Ποικίλης Στοᾶς» κ. Δ. Γρ. Καμπούρογλου.